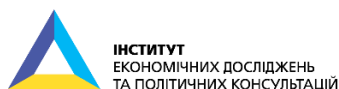

Нове щомісячне опитування підприємств

Бізнес під час війни: Київська область

Серпень 2023

Виконавець проекту:

Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Партнер дослідження:

Київська обласна державна адміністрація

Фінансова підтримка:

Проект реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу

Міжнародний фонд «Відродження»

Atlas Network

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проекту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Ірина Федець, старша наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Публікацію підготовлено в рамках проекту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Її зміст є виключно відповідальністю ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу, МФ «Відродження» чи ATLAS Network.

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.uawww.ier.com.ua[Facebook ІЕД](#)[Facebook За чесну та прозору митницю](#)[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО ОПИТУВАННЯ

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі спеціальний звіт «Бізнес під час війни: Київська область», за результатами Нового щомісячного опитування підприємств.

Звіт підготовлено спільно з Департаментом економіки Київської обласної державної адміністрації.

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводить щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів – підприємців та керівників підприємств.

Щомісячне опитування керівників підприємств відбувається в рамках зміни дії проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Щомісячні тенденції презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

При формуванні панельної вибірки використано аналітичну систему YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>).

Зміст

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	4
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ	5
ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ	5
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ	5
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	6
ВИРОБНИЦТВО.....	7
ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	7
ЗАБОРГОВАНOSTІ	8
ЗАЙНЯТІСТЬ.....	9
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ.....	11
ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	11
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА	12
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	13
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА	13
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу.....	13
МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ.....	15
ВИБІРКА	15
Додаток 1. Результати опитування в цифрах	16

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Київської області під час війни

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

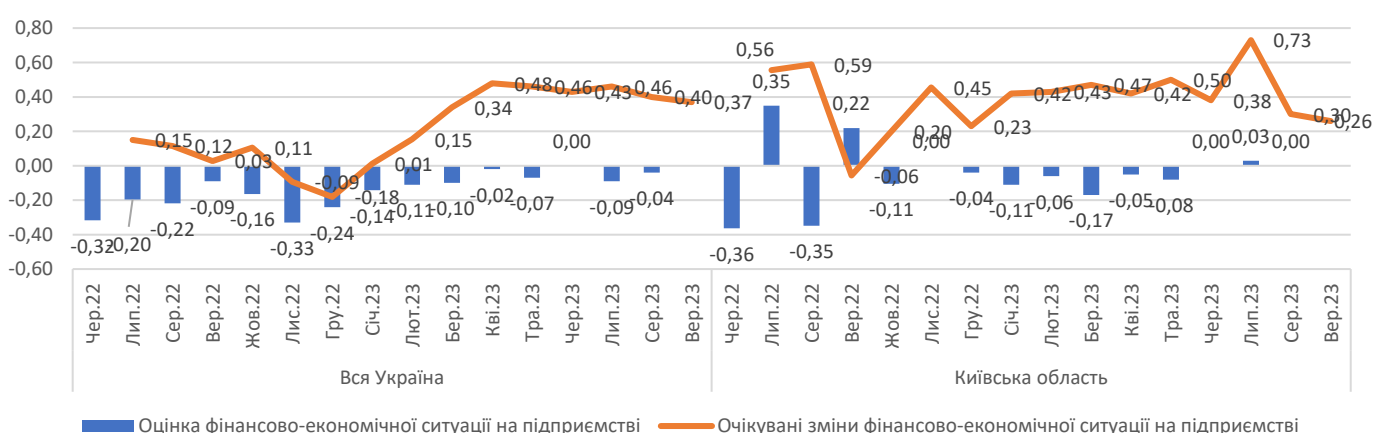
У серпні 2023 року оцінки власної фінансово-економічної ситуації представниками бізнесу Київської області є кращими за загальноукраїнські показники. Водночас керівники підприємств області дають більш песимістичні прогнози щодо фінансово-економічної ситуації на піврічну перспективу, ніж загалом по країні. Очікування щодо змін загальноекономічного середовища по області є значно кращими за загальноукраїнські показники. При цьому, як на Київщині, так і загалом по Україні, спостерігається зменшення рівня невизначеності в піврічній перспективі. Також у Київській області другий місяць поспіль скорочуються темпи відновлення виробництва, однак вони залишаються вищими ніж на рівні країни. При цьому в регіоні вищий рівень завантаження виробничих потужностей ніж в цілому по Україні. Підприємці Київщини відчувають труднощі у пошуку як кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників. Небезпека роботи, складнощі перевезення сировини та продукції, брак робочої сили – є головними викликами для бізнесу області.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- Оцінки власної фінансово-економічної ситуації підприємцями Київщини незначним чином погіршилися, хоча і залишилися дещо кращими за загальноукраїнські показники. Індекс поточної фінансово-економічної ситуації в серпні зменшився із 0,03 до нуля, що є вищим показником за загальноукраїнський показник, не дивлячись на збільшення його значення із -0,09 до -0,04. У серпні серед підприємців Київської області збільшилися негативні (з 3,3% до 4,8%), та зменшилися позитивні оцінки (з 6,7% до 4,8%). Водночас, частка тих, хто дав задовільні оцінки, залишилась без істотних змін та становить 90,5% (було 90%). Для порівняння, на рівні країни частка позитивних оцінок збільшилась із 6,7% до 8,5%, а частка негативних оцінок зменшилась із 17,6% до 15,5%.

Рис. 1. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві зараз і очікування на 6 місяців, індекси

- Підприємці Київщини все ще дають значно менш оптимістичні прогнози на майбутні пів року, на відміну від загальноукраїнських показників. Значення індексу очікуваних змін фінансово-економічної ситуації на підприємстві для області зменшилось із 0,30 до 0,26. Це сталося через негативні зміни в частці песимістів. Відсоток песимістів, який по області два місяці поспіль дорівнював нулю збільшився до 5,3%, водночас, частка «оптимістів» при цьому незначним чином збільшилась із 30% до 31,6%. Для порівняння, загальноукраїнський показник залишається більш

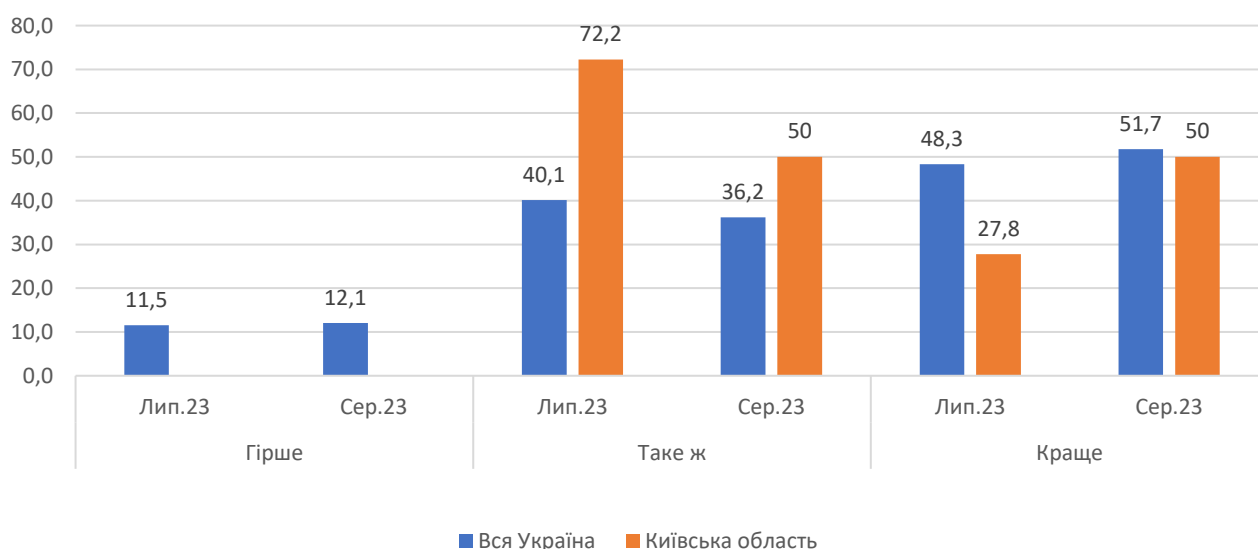
оптимістичним, хоча значення також зменшилось із 0,40 до 0,37. На рівні країни відсоток тих, хто очікує погіршення збільшився із 4,8% до 6,6%, а відсоток тих, хто очікує покращення, зменшився із 44,4% до 42,9%.

- **Рівень невизначеності в піврічній перспективі зменшився як для Київської області, так і загалом по Україні.** Частка тих, хто не зміг дати прогноз на наступні пів року, зменшилась майже у чотири рази, із 37,5% до 9,5% у Київській області (по країні показник зменшився із 20,4% до 16,0%).

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ

- **Фінансово-економічна ситуація порівняно з тим що було рік тому активізувалась як для Київщини, так і загалом по Україні.** У відсотковому розподілі частка тих підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою, вже третій місяць поспіль дорівнює нулю. Водночас, майже вдвічі збільшилась частка тих, для кого ситуація є кращою ніж була рік тому, із 27,8% до 50%. При цьому фіксується суттєве зменшення частки тих, хто вважає що ніяких змін не відбулося (із 72,2% до 50%). У загальноукраїнських показниках дещо збільшились як частка підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою (11,5% до 12,1%), так і як частка тих, для кого все стало краще (із 48,3% до 51,7%). Частка ж тих, хто не відчув змін, зменшилась із 40,1% до 36,2%..

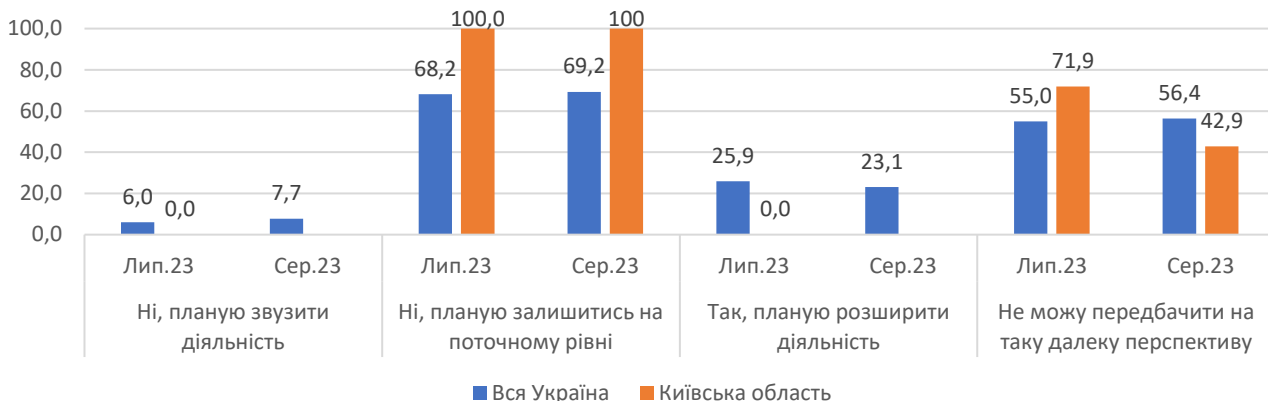
Рис. 2. Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?, % опитаних

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

- **По області вже кілька місяців поспіль відсутні як частка підприємців, які планують зменшувати обсяги виробництва, так і частка тих, хто не планує розширюватись у наступні два роки.** Частки «оптимістів» та «песимістів» уже третій місяць дорівнюють нулю. Водночас частка тих, хто не планує змін, другий місяць поспіль становить 100%. Для порівняння, на рівні країни не планують змін 69,2% (було 68,2%). Частка тих підприємців, що не планує змін зменшилась із 25,9% до 23,1%. Частка тих, хто планує звужувати діяльність, незначним чином збільшилась, із 6,0% до 7,7%. **Рівень невизначеності в довгостроковій перспективі для області значно зменшився на відміну від загальноукраїнських показників.** Показник невизначеності в Київській області із 71,9% до 42,9%, а загальноукраїнський показник залишається високим та без істотних змін та становить 56,4% (було 55,0%).

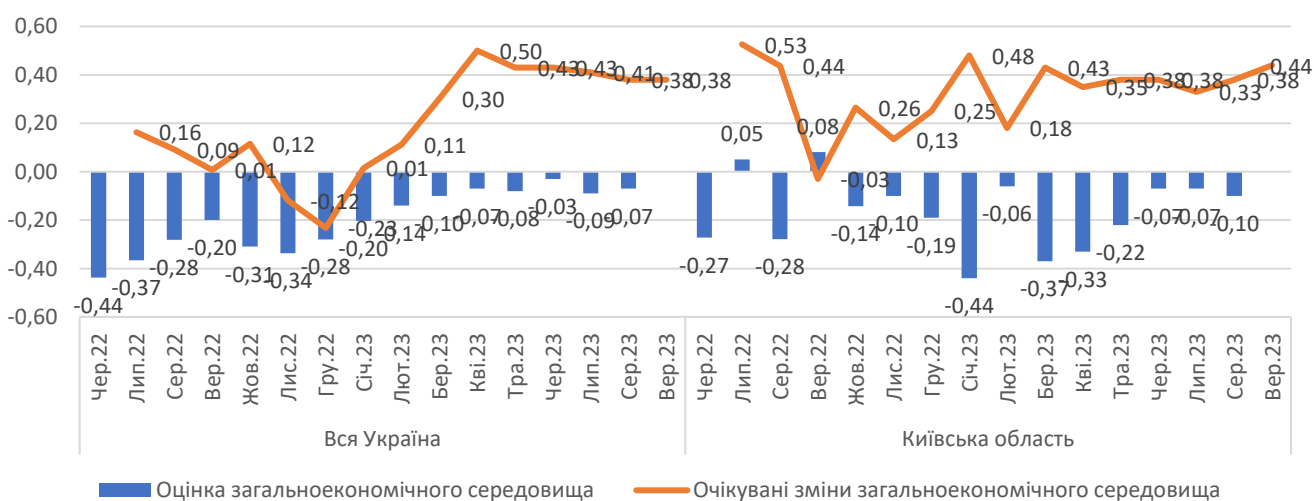
Рис. 3. Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?, % опитаних

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

- **У Київській області поточні оцінки загальноекономічного середовища погіршилися та є дещо нижчими за загальноукраїнські показники, значення яких збільшилось.** Відповідний індекс для регіону зменшився із -0,07 до -0,10. По області зменшилась частка тих, хто дає позитивні оцінки (з 6,9% до 4,8%), водночас, дещо збільшилась частка тих, хто негативно оцінює загальноекономічне середовище (із 13,8% до 14,8%). Частка тих, хто дає задовільні оцінки, збільшилась із 79,3% до 81,0%. На рівні країни відсоток тих, хто дає негативні оцінки, незначним чином зменшився (із 19,6% до 18,6%), тоді як відсоток тих, хто дає позитивні оцінки дещо збільшився, із 7,9% до 8,2%. Загальноукраїнський індекс при цьому збільшився із -0,09 до -0,07.
- **Прогнози підприємців Київщини щодо піврічних перспектив покращились, на відміну від загальноукраїнських показників, де суттєвих змін не спостерігається.** Індекс очікуваних змін загальноекономічного середовища збільшився з 0,38 до 0,44. На рівні країни показник другий місяць поспіль становить 0,38. Для Київської області збільшився і відсоток «оптимістів» (із 38,1% до 50,0%), і відсоток «песимістів» (із нуля до 6,3%). На рівні країни частка песимістів не змінилась та становить 6,4%, водночас частка оптимістів дещо зменшилась (із 44,0% до 43,7%).
- **Рівень невизначеності щодо загальноекономічного середовища зменшився, як і загальноукраїнські показники.** Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на майбутні пів року, зменшився із 34,4% до 23,8% (у цілому по Україні показник зменшився із 22,6% до 18,4%).

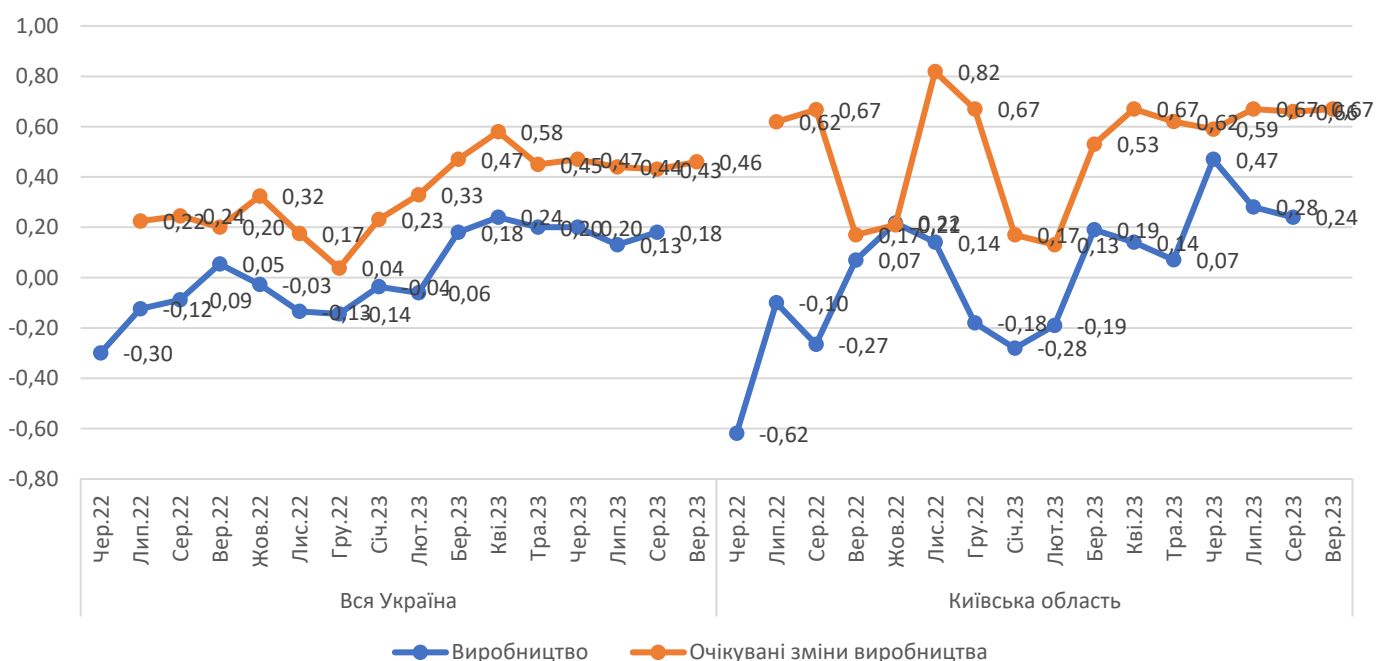
Рис. 4. Загальноекономічне середовище зараз та очікування на 6 місяців, індекси

ВИРОБНИЦТВО

- **Поточні результати щодо виробництва регіону погіршуються другий місяць поспіль, хоча все ще залишаються значно вищими за загальноукраїнські показники.** Індекс змін виробництва в серпні для Київської області зменшився із 0,28 до 0,24. Частка підприємств, які нарощували обсяги виробництва, істотно не змінилась та становить 28,6% (було 28,1%). На рівні країни відсоток підприємств, які збільшували обсяги виробництва, також залишився без істотних змін та становить 27,4% (було 27,1% в липні). Водночас, частка тих, хто, скоротив обсяги виробництва збільшилась з нуля до 4,8%, тоді як по Україні цей відсоток дещо зменшився із 16,0% до 12,8%. У результаті, Індекс змін виробництва загалом по Україні збільшився із 0,13 до 0,18.
- **На наступні три місяці підприємці області, як і загалом по Україні, не очікують істотних змін.** Індекс очікуваних змін виробництва для Київської області істотно не змінився та становить 0,67 (було 0,66), залишаючись вищим за загальноукраїнський показник. По Україні показник становить 0,46 (було 0,43). При цьому, для області збільшилась як частка оптимістів (із 65,6% у липні до 71,4% у серпні), так і частка тих, хто планує скорочувати обсяги виробництва (з нуля до 4,8%).

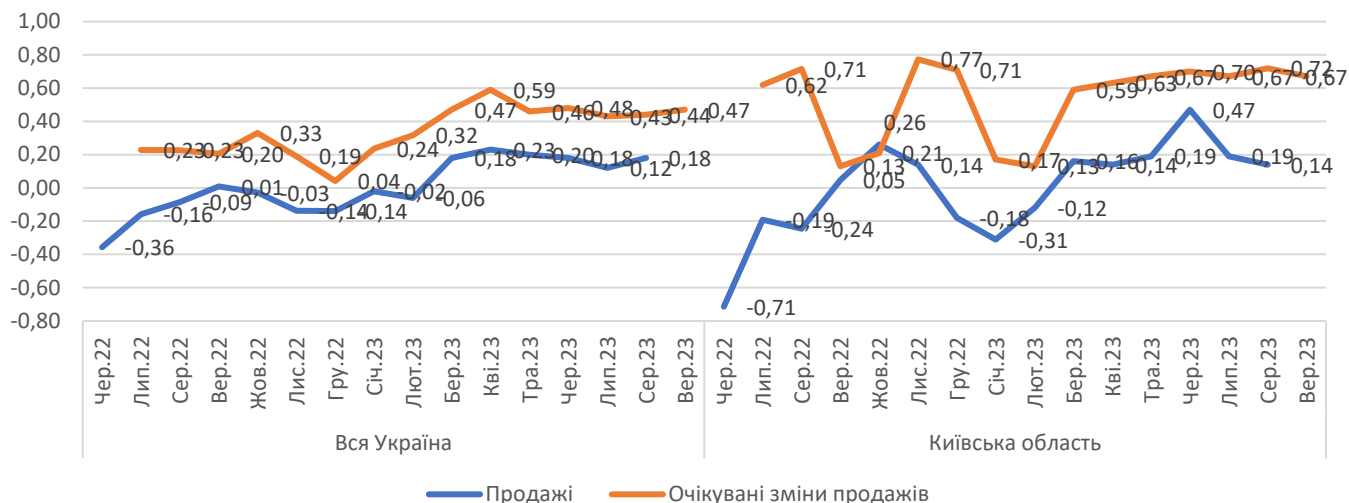
Рис. 5. Індекс змін виробництва

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- **Оцінки попиту серед підприємств Київської області другий місяць поспіль погіршуються, на відміну від загальноукраїнських показників.** Значення індексу змін продажів для Київської області зменшилось із 0,19 до 0,14. Для України показник збільшився із 0,12 до 0,18. При цьому зменшилась частка підприємств області, які нарощували продажі, — із 21,9% до 19,0%, а частка підприємств, які скорочували обсяги продажів, незначним чином збільшилась із 3,1% до 4,8%.
- **Прогнози підприємців області щодо зростання обсягів продажів вже кілька місяців поспіль залишаються вищими за загальноукраїнський показник, хоча значення в обох випадках істотно не змінюється.** Індекс очікуваних змін обсягів продажів для Київської області дещо зменшився, із 0,72 до 0,67, а загальноукраїнський показник дещо збільшився, із 0,44 до 0,47. Відсоток підприємств області, які очікують зростання обсягів продажів, істотно не змінився та становить 71,4% (було 71,9%). Водночас, частка тих, хто очікує на зменшення продажів, збільшилась з нуля до 4,8%.

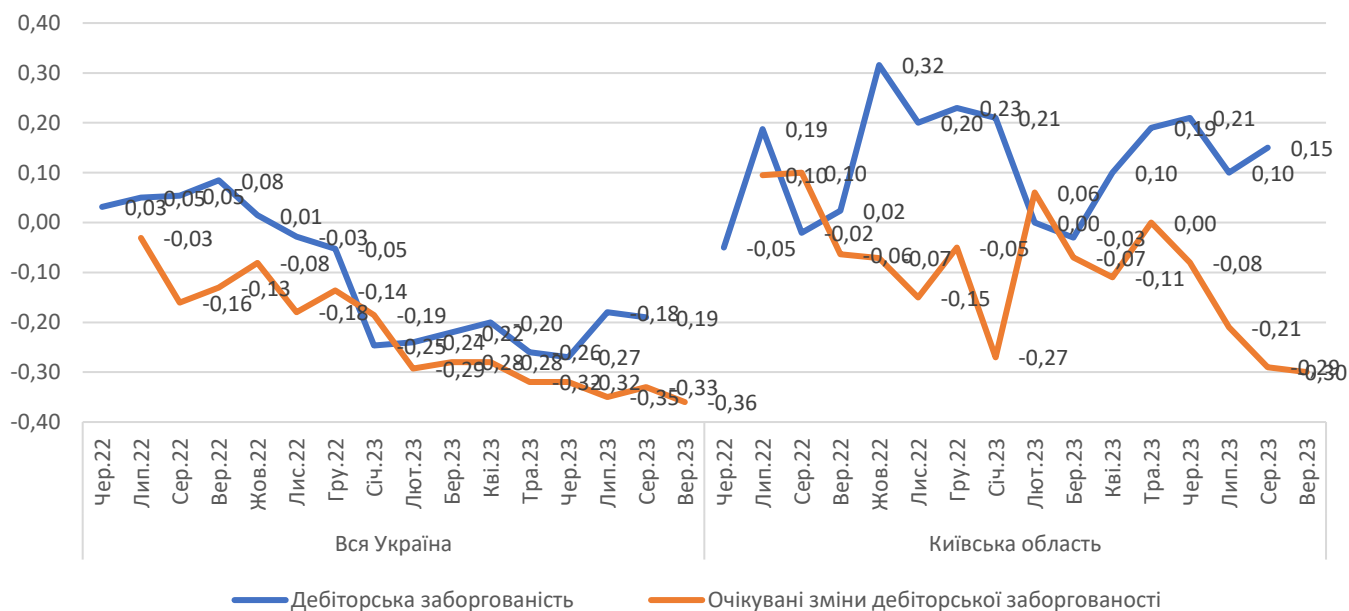
Рис. 6. Індекс змін продажів

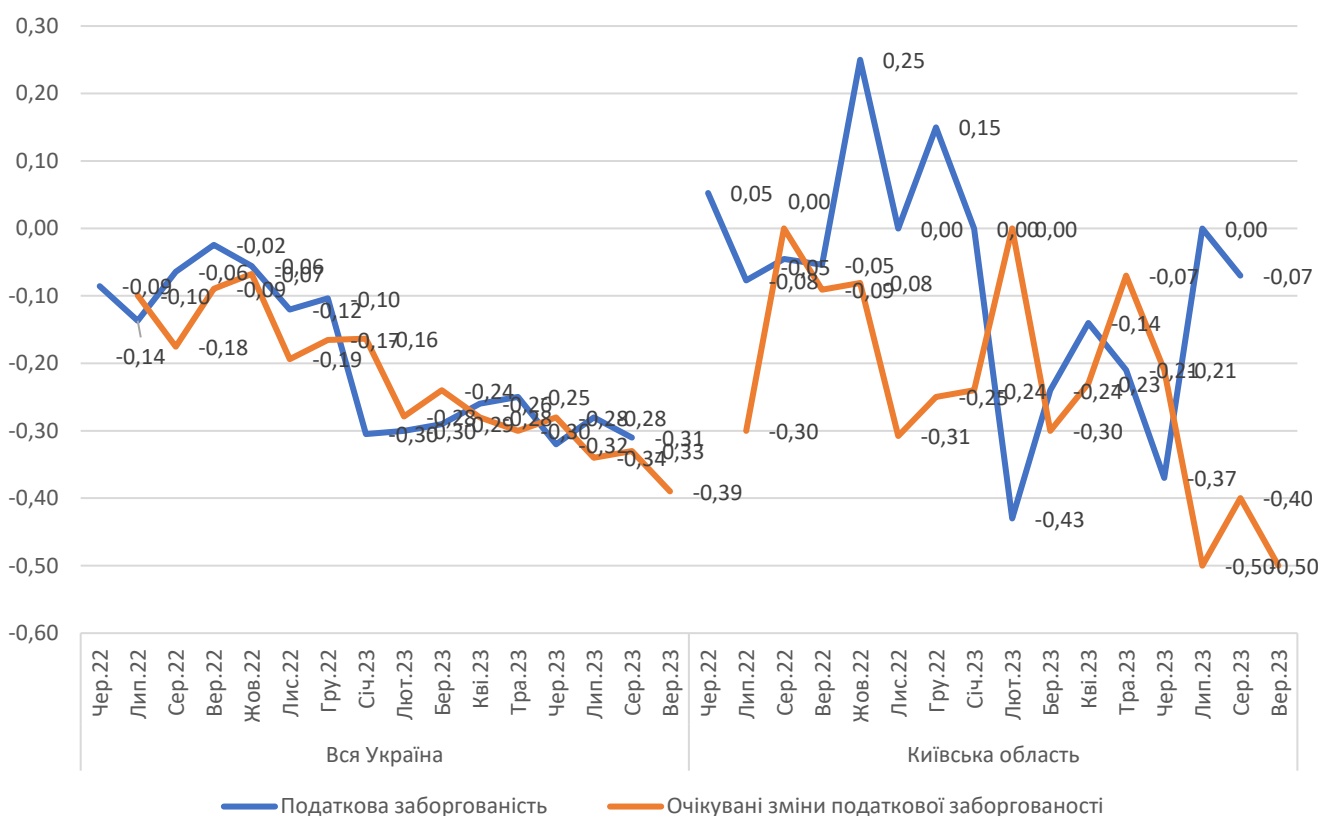
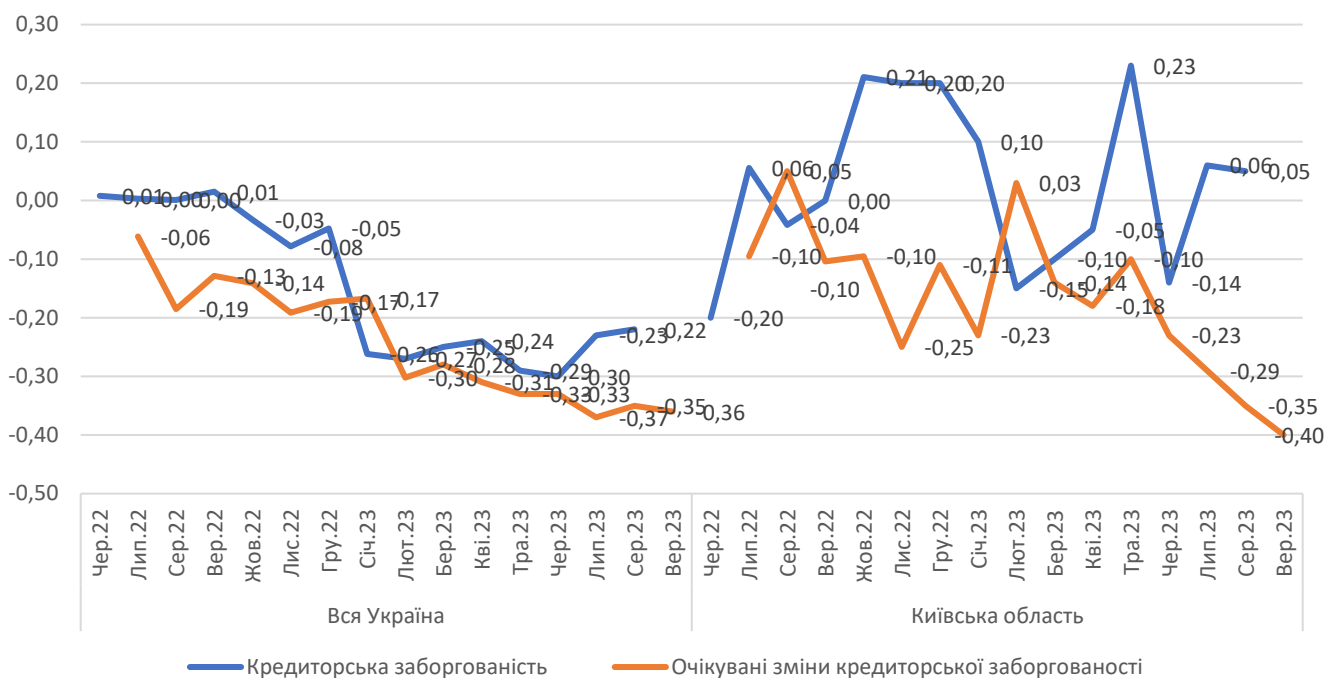

ЗАБОРГОВАНOSTІ

- На відміну від загальноукраїнських значень, за якими показники заборгованостей істотно не змінились, підприємці Київської області покращили ситуацію з кредиторською та податковою заборгованостями. У тримісячній перспективі очікується незначне покращення показників дебіторської та податкової заборгованостей, тоді як по області очікується погіршення дебіторської заборгованості та покращення податкової, в показниках очікувань кредиторської заборгованості при цьому значних змін не очікується.

Рис. 7. Індекси змін заборгованостей

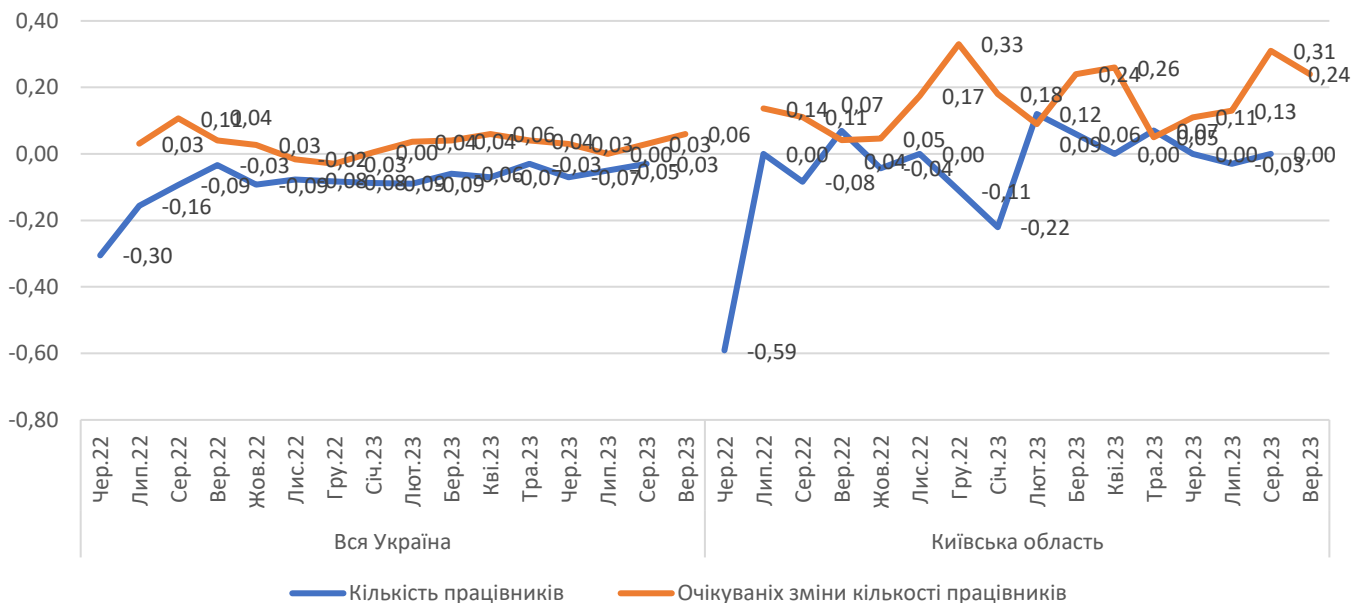

ЗАЙНЯТІСТЬ

- У серпні порівняно до липня по області як і загалом по Україні очікується збільшення кількості працівників. Значення індексу збільшилось із -0,03 до нуля. Суттєво збільшилась як частка тих, хто збільшував кількість працівників (із нуля до 4,8%), та менш істотно частка тих, хто їх скоротив, із 3,1% до 4,8%. У загальноукраїнському вимірі індекс дещо збільшився, із -0,05 до -0,03.
- У перспективі на три місяці в Київській області очікується суттєве зменшення показника, тоді як загалом по Україні показник поступово збільшується другий місяць поспіль. Індекс очікуваних

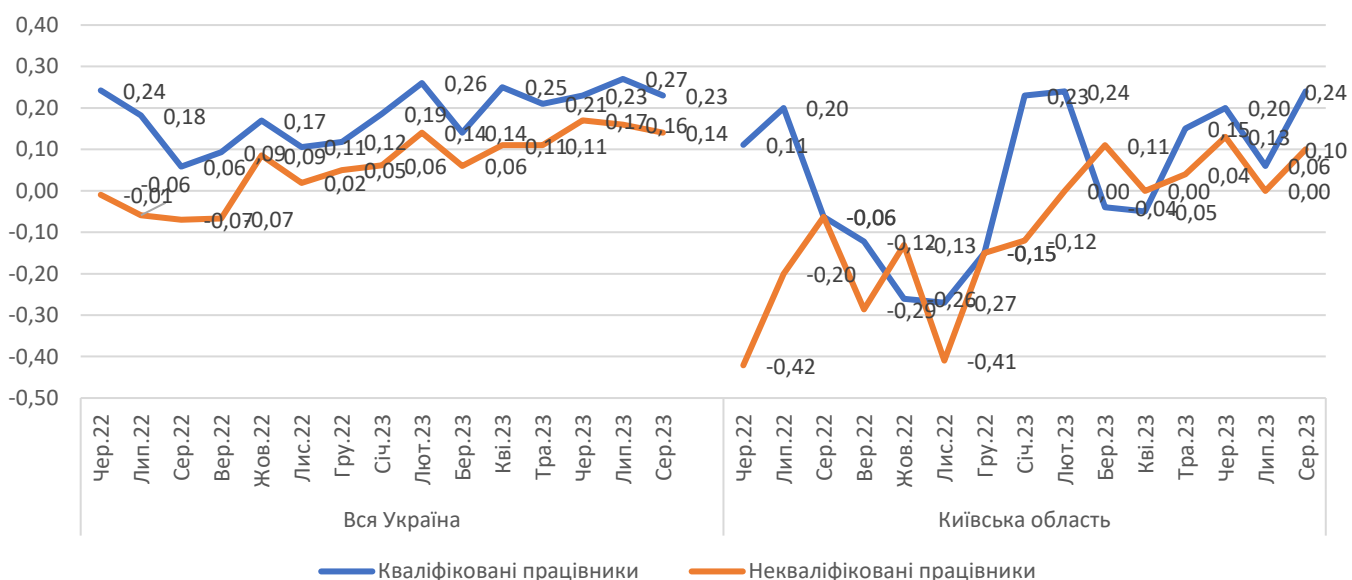
змін кількості працівників для Київської області зменшився із 0,31 до 0,24. На рівні країни показник очікувань збільшився з 0,03 до 0,06.

Рис. 8. Індекс змін кількості працівників

У Київській області, на відміну від загальноукраїнських показників, збільшились труднощі в пошуку як кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників. Індекс пошуку кваліфікованих працівників для Київської області збільшився із 0,06 до 0,24. При цьому відсоток тих, кому важко шукати кваліфікованих працівників (28,6%), є в шість разів вищим за відсоток тих, кому легко знайти таких працівників (4,8%). Загальноукраїнський показник при цьому зменшився із 0,27 до 0,23. Індекс пошуку некваліфікованих працівників для Київської області збільшився з нуля до 0,10. Це сталося через збільшення частки тих хто відчуває труднощі у їх пошуку із 6,3% до 9,5%, тоді як частка тих, кому таких працівників шукати легше другий місяць поспіль дорівнює нулю. Загальноукраїнський показник при цьому дещо зменшився, із 0,16 до 0,14.

Рис. 9. Індекс змін працівників (кваліфіковані/некваліфіковані працівники)

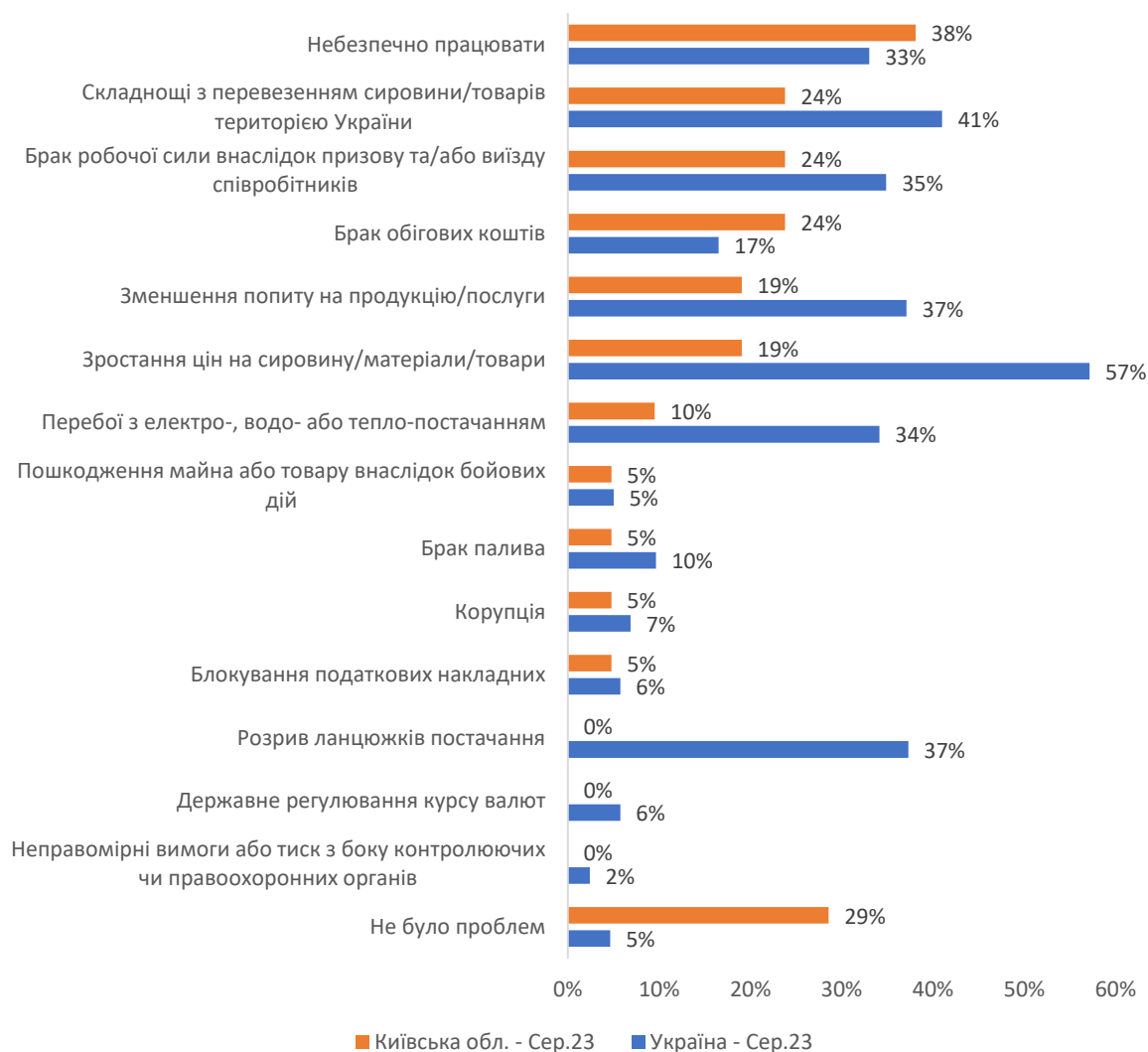
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Головною проблемою для підприємств Київської області у серпні 2023 року стала **небезпека для роботи**, пов'язана з російською агресією і обстрілами. Про цю проблему повідомили 38% опитаних підприємств області, що дещо більше від частки підприємств у всіх областях, охоплених цим опитуванням, загалом: 33%.

Для порівняння, загалом для всіх підприємств, опитаних у серпні, на перші три місця рейтингу перешкод, спричинених повномасштабним російським вторгненням, вийшли такі проблеми, як зростання цін на сировину або матеріали, складнощі з перевезенням сировини або товарів територією України та розрив ланцюжків постачання, в той час як варіант «небезпечно працювати» зайняв у загальному рейтингу перешкод сьоме місце.

Рис. 10. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу, серпень 2023 (% опитаних)¹

Про одну з цих проблем – **складнощі з перевезенням сировини або товарів територією України** – досить часто повідомляють і на Київщині. Це стало перешкодою для 24% місцевого бізнесу у серпні. Такі ж частки опитаних підприємств області поскаржились і на **брак робочої сили внаслідок призову чи виїзду**

¹ Сума відповідей може перевищувати 100 відсотків, оскільки респонденти мали можливість вибрати декілька варіантів.

співробітників та на брак обігових коштів. В результаті цього ці три перешкоди розділили між собою друге місце у рейтингу перешкод для бізнесу Київської області.

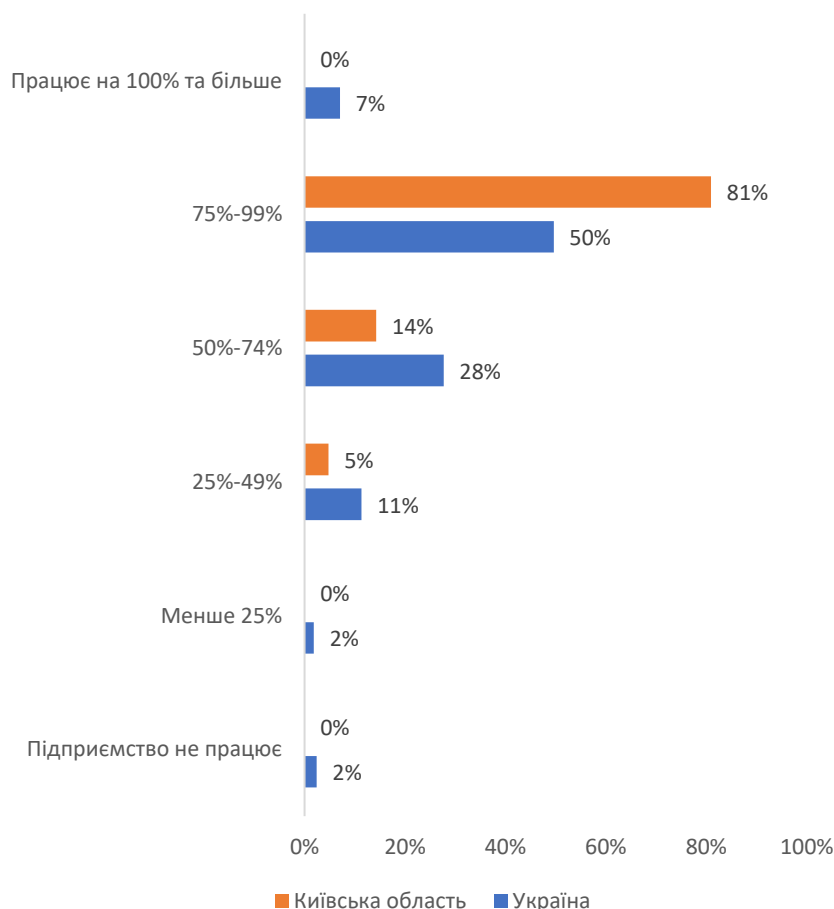
При цьому про складнощі з перевезенням сировини або товарів та брак робочої сили у Київській області говорять рідше, ніж в загальному серед підприємств всіх областей, охоплених цим опитуванням. У загальній вибірці відповідні частки опитаних склали 41% та 35%. Разом з цим, проблема браку коштів відчувається бізнесом Київщини гостріше: в загальному серед усіх учасників цієї хвилі опитування на неї вказали 17% респондентів.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА

У серпні ситуація в Київській області продовжувала залишатися більш позитивною ніж у цілому на рівні країни: 81% підприємств регіону працювали на майже повну, повну або навіть вищу потужність порівняно з довоєнним періодом (на рівні країни 57%). У серпні в області не було підприємств, які б працювали на 100% та більше (7% на рівні країни), однак при цьому 81% підприємств працювали майже на повну потужність (75% - 99%) (50% на рівні країни).

У Київській області серед опитаних знову не було зафіксовано жодного респондента, який би повідомив про зупинку роботи підприємства (2% по Україні). При цьому, також 0% підприємств Київщини працювали на рівні меншому ніж 25% від довоєнних виробничих потужностей (2% на рівні країни). Водночас, 5% підприємств регіону працювали на 25% - 49% порівняно з довоєнним рівнем виробництва (11% показник усієї країни). Таким чином, у сумі менше 10% підприємств Київщини працювали на рівні завантаження потужності нижчому ніж 50% порівняно з довоєнним періодом.

Рис. 11. Вплив війни на роботу підприємств, серпень 2023 року (% опитаних)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У Київській області серед опитаних у серпні 86% підприємств (ті, що змогли дати відповідь) були або є експортерами (62% на рівні України)².

Станом на серпень усі опитані експортери продовжували зовнішньоекономічну діяльність за останній рік. Серед експортерів 100% підприємств вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців (83% на рівні країни).

Рис. 12. Вплив на експортну діяльність, серпень 2023 року (% опитаних експортерів)

У серпні темпи відновлення експорту в регіоні дещо вищі від рівня загальноукраїнських. У серпні індекс змін експорту становив +0,17 у Київській області, тоді як на рівні країни він становив +0,08. При цьому показник регіону був на рівні 0 у попередньому місяці. У серпні 22,2% експортерів регіону нарощували обсяги експорту, а 72,2% не змінювали. При цьому лише 5,6% експортерів скорочували обсяги експорту. **Залишаються позитивними очікування щодо зростання експорту в короткостроковому періоді.** У серпні індекс очікуваних змін експорту в регіоні становив +0,56, що приблизно на рівні попередніх місяців (+0,56 у квітні, +0,60 у травні, +0,67 у червні та +0,66 у липні). На рівні країни рівень очікувань щодо обсягів експорту менш оптимістичний (+0,38).

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

У серпні 2023 року серед підприємств Київської області було значно більше позитивних оцінок державної політики з підтримки бізнесу, ніж серед підприємства в цілому у всіх областях, охоплених цим опитуванням. Зокрема, 48% представників бізнесу області оцінили державну політику для підтримки бізнесу позитивно, в той час як серед усіх опитаних загалом ця частка склала тільки 8%.

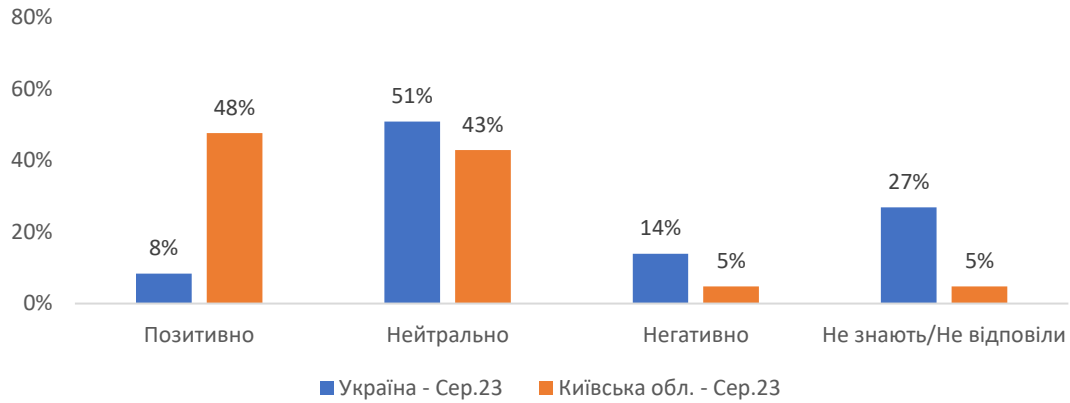
Натомість керівники підприємств Київській області рідко оцінювали державну підтримку бізнесу негативно (5% респондентів). Для порівняння, серед всіх учасників опитування загалом ця частка склала 14%.

² Слід зауважити, що такий високий рівень залучення бізнесу до експортної діяльності також відображає особливості вибірки для опитування, яка, у першу чергу, відображає підприємства-представники виробничої промисловості.

Нейтральні оцінки цієї політики у Київській області ставили рідше, ніж у загальній вибірці: їхня частка склала 43% (загалом у всіх областях – 51%).

Крім цього, 5% представників бізнесу Київщини не відповіли на це запитання. Серед опитаних в усіх областях загалом ця частка у серпні була набагато вищою: 27%.

Рис. 13. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, серпень 2023 (% опитаних)

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати шістнадцятого Нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Щомісячне опитування підприємств проводиться за допомогою поєднання декількох методів збору даних: самостійне заповнення онлайн-форми та особисте опитування представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми.

Насамперед, ІЕД розіслав українським підприємствам анкету цього опитування у вигляді онлайн-форми. Частина респондентів заповнили її самі. Також ІЕД через партнерів у регіонах організував опитування, у яких ці ж питання були поставлені представникам бізнесу інтерв'юерами, а відповіді респондентів були внесені до онлайн-форми. Завдяки цьому всі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам – були зібрані в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проекту «Ділова думка». Це, зокрема, показники які в числовому вимірі показують зміни місяць до місяця таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні 3 та 6 місяців.

Такі індекси обчислюються за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, коли підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат балансом між позитивними та негативним відповідями. Наприклад, якщо зі 100 респондентів 20 вказали на зростання виробництва, 50 респондентів – на його скорочення, і 30 зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, де виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працюючих.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 15 до 31 серпня 2023 року.

ВИБІРКА

У серпні 2023 року у Київській області було опитано 21 підприємство.

Серед них представлені підприємства від малого до великого розмірів (найчастіше – великі). Усі опитані підприємства – промислові. Серед них найбільшу частку складають підприємства харчової промисловості.

Додаток 1. Результати опитування в цифрах

Вибірка

Розподіл опитаних підприємств Київської області за розміром, %

Розмір	Частка
Мікропідприємства	0%
Малі	19%
Середні	33%
Великі	48%

Розподіл опитаних підприємств Київської області за галуззю, %

Розмір	Частка
Хімічна промисловість	5%
Машинобудування	5%
Харчова промисловість	24%
Виробництво тканин, одягу чи взуття	5%
Поліграфічна промисловість	5%
Інші виробництва	57%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, індекси змін (серпень 2023)

	Вся Україна	Київська область
Виробництво	0,18	0,24
Очікувані зміни виробництва	0,46	0,67
Продажі	0,18	0,14
Очікувані зміни продажів	0,47	0,67
Експорт	0,08	0,17
Очікувані зміни експорту	0,38	0,56
Дебіторська заборгованість	-0,19	0,15
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,36	-0,30
Кредиторська заборгованість	-0,22	0,05
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,36	-0,40
Податкова заборгованість	-0,31	-0,07
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,39	-0,50
Запаси сировини	0,14	-0,14
Очікувані зміни запасів сировини	0,31	0,29
Запаси готової продукції	-0,25	-0,18
Очікувані зміни запасів готової продукції	-0,25	-0,06
Нові замовлення	0,16	0,10
Очікувані зміни нових замовлень	0,42	0,48
Кількість працівників	-0,03	0,00

Очікувані зміни кількості працівників	0,06	0,24
Кількість працівників у вимушених відпустках	-0,10	-0,05
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	-0,23	-0,05
Кваліфіковані працівники	0,23	0,24
Некваліфіковані працівники	0,14	0,10
Оцінка фінансово-економічної ситуації	-0,04	0,00
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,37	0,26
Оцінка ділового середовища	-0,07	-0,10
Очікувані зміни ділового середовища	0,38	0,44
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,16	0,00
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,43	0,50